

Sveriges Ornitologiska Förening

BirdLife Sverige

Partner i BirdLife International

Vänersborgs tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1070
462 28 Vänersborg

Datum
2014-02-07
Målnummer
M 2036-12:8

Synpunkter angående ansökan om tillstånd till uppförande och drift av vindkraftverk i Kattegatt ("Kattegatt Offshore"), Falkenbergs kommun, Hallands län

Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) – BirdLife Sverige – har tittat närmare på fågelförhållandena kring planerad vindkraftpark Kattegatt Offshore. SOF har tagit del av rapporter om genomförda fågelinventeringar som ligger till grund för miljökonsekvensbeskrivningen. Vi redovisar här nedan våra synpunkter kring detta.

KORT BAKGRUND

Det finns för närvarande en stark politisk vilja att främja utbyggnaden av vindkraft i Sverige. För att eventuella miljövinster från vindkraftsframställd energi ska kunna ge positiva avtryck måste utbyggnaden genomföras där miljökonsekvenserna är små. SOF anser att vindkraft inte får medföra förstörelse av värdefull natur och hot mot enskilda arter. Skyddade naturområden, liksom oskyddad natur med höga naturvärden, ska undantas från exploatering. Bevarande av biologisk mångfald och fungerande ekosystem är en lika viktig del i klimatarbetet som satsning på förnyelsebara och fossilfria energikällor.

Den forskning som genomförts kring vindkraftparker pekar tämligen entydigt på att lokalisering av vindkraftverken är den viktigaste faktorn för vilken miljöpåverkan som uppstår. Fortfarande finns emellertid brister i kunskaperna om vindkraftens konsekvenser för fåglar. Detta gör det svårt att fatta väl avvägda beslut och därför behövs mer forskning inom området. Kunskapsbrist får aldrig tolkas som avsaknad av naturvärden eller avsaknad av konsekvenser för desamma. I osäkra fall ska försiktighetsprincipen få råda.

SOF anser att ansvaret för att vederbörlig information inhämtas ligger hos vindkraftsbranschen och berörda myndigheter gemensamt. Vi vill dock ta tillfället i akt att påpeka att vi gärna delger den ornitologiska kunskap och information vi besitter, och uppmanar därför berörda parter att söka kontakt i tidigast möjliga skede inför planer på eventuell exploatering för vindkraft.

Miljöbedömningar måste, i takt med att vindkraften byggs ut allt mer, beakta den kumulativa påverkan, d.v.s. påverkan av den nya anläggningen i kombination med redan befintliga vindkraftverk plus andra verksamheter och potentiella hot för berörda arter och naturtyper.

SYNPUNKTER

I bilaga 1A till SOFs vindkraftpolicy (bifogas denna skrivelse) redovisas särskilt känsliga miljöer som inte bör bebyggas med vindkraftverk. Som andra punkt anges viktiga flyttstråk:

”Detaljerad kunskap om flyttstråk är ofta begränsad och det råder fortfarande oklarhet om hur fåglar påverkas av barriäreffekter. Fåglar väjer oftast för vindkraftverk, men rovfåglar tycks vara mindre benägna att väja och för andra kan ogynnsamt väder höja risken för kollisioner avsevärt. Innan en stor etablering tillåts måste fågelflyttningens omfattning på platsen vara tillräckligt känd för att en riskbedömning ska kunna göras.”

Som komplement till vindkraftpolicyn har SOF publicerat ett rekommendationsdokument för planering och handläggning av vindkraft för att begränsa negativ påverkan på fåglar (bifogas denna skrivelse). I detta anges bl.a. följande: *”För att få en någorlunda god uppfattning om läget kan sträckstudier rimligen krävas både vår och höst vid minst tio tillfällen vardera. Man måste beakta att skilda arter har olika uppträdande och att förhållandena mellan olika år kan variera betydligt. Vädret är den faktor som har störst påverkan på fåglarnas flyttningsbeteende, något undersökningarna givetvis måste ta hänsyn till. Fåglarnas flygriktning och ungefärliga flyghöjd är viktiga parametrar att registrera.”*

Mot bakgrund av ovanstående hävdar SOF att de genomförda fågelstudierna inte kan anses tillräckliga för att bedöma vilken omfattning av flyttfåglar som passerar genom den planerade vindkraftparken. De tio redovisade dagarna (sex på våren och fyra på hösten) täcker endast in en bråkdel av de 10 000-tals ejdrar och sjöorrar samt 1000-tals svärtor och tärnor som passerar varje vår. Vidare inkluderas exempelvis inte det omfattande sträck av stor- och smålom som huvudsakligen passerar i maj. Dessutom är det betydande flyttstråk som under hösten passerar över Morups tånge i sydvästlig riktning mot Danmark, och omvänt ankommer Morups tånge på våren, endast flyktigt omnämnt. Det rör sig under hösten sannolikt om 100 000-tals tättingar, 10 000-tals duvor och under vissa vindförhållanden även större mängder rovfåglar.

Vidare kan de genomförda sjöfågelstudierna under våren inte anses ge tillfredsställande svar på huruvida det planerade vindkraftsområdet är av betydelse för övervintrare (exempelvis sjöorre, svärta och alkor). Området kan förvisso inte klassas som en grund utsjöbank, men det finns indikationer på att det ändå samlas sjöfåglar inom den planerade vindkraftparken under vissa tider på året. Detta måste således utredas vidare.

Från SOFs vindkraftpolicy citeras slutligen:

”Vid uppförande av större vindkraftsanläggningar ska projektören, i de fall då fågelvärden anses kunna påverkas, upprätta funktionella kontrollprogram som med standardiserade metoder följer upp långsiktiga effekter av etableringen (>10 år). Kontrollprogrammen ska utformas så att de håller erforderlig vetenskaplig kvalitet och kan bidra till ökade kunskaper om långtidseffekter på fåglar. För att rapporteringen ska bli trovärdig måste undersökningen utföras av part som saknar direkt koppling till verksamhetsutövaren. Resultat från kontrollprogram ska redovisas till beslutande myndighet och finnas offentligt tillgängliga för granskning. Negativ miljöpåverkan, utöver vad som antagits i miljöprövningen, som framkommer av kontrollprogram (eller annan information) måste åtgärdas av projektören. Om åtgärderna inte har avsedd effekt bör projektören kunna åläggas att stänga av eller flytta verk.”

YRKANDE

SOF yrkar att Mark- och miljödomstolen inte meddelar tillstånd att uppföra vindkraftsparken ”Kattegatt Offshore”. Fågelsträckets omfattning genom det tilltänkta vindkraftsområdet samt dess betydelse för övervintrande sjöfåglar behöver studeras i större omfattning innan några beslut kan tas om huruvida platsen uppfyller kravet om lämplig lokalisering enligt 2 kap. 6 § miljöbalken. Att detta krav måste tillgodoses har slagits fast av Mark- och miljööverdomstolen (se t.ex. MMÖD M 7639-11).

Daniel Bengtsson
Vindkraftshandläggare
Sveriges Ornitologiska Förening
Tel. 0705-15 45 33
E-post: danielkbengtsson@telia.com

Dennis Kraft
Ordförande
Sveriges Ornitologiska Förening
Tel. 0706-38 09 85
E-post: dennis.kraft@telia.com